

Csallóköz-Csicsói tájszavak

1/13

abázúll	legyúr, tipor, "jóll leabázúták - összeabázúták a kácsák a füvet"
acskó:	zacskó
Agácifa:	akácfa
ahun-a!	ott ni!
alanyár:	elhagyatott külsejű, kicsit együgyű
állot:	állat
ámbitus:	tornác
	vödör, eredetileg hajósvödör, A konyhábo, a vizespadonn át (állt) két ampa még egy féllitérés zománcos plé pohár. A eggyikbú (egyikből) ittak még főztek. E le vót földöve' takarva. A másikbú (másikból) mosakottak még mosogattak.
ampa	
ancúg:	ruha, öltözet
ápréhéndál:	szid, rosszat mond valakiről
ármádia:	igen nagy, főleg jelzőként ("nagy ármádia ember")
aszonta, aszongya:	azt mondta, azt mondja
átollábo, átujjábó:	általában
átúll:	átall, szégyell
aztat, aztot, eztét:	azt, ezt
bajuc:	bajusz
barac:	barack
bászli:	gyámoltalan, ügyetlen
bátyo:	nagybácsit is szólítottak így
baúgat:	hangutánzó szó; a kutya "dalolgat" így pl. telehold idején
béce, búbéce:	kisborjú
befogó:	igavonó állat, ló vagy szarvasmarha
belerendúll*:	beleigazgat
bërzebuk:	kócoshajú
bërzedt:	kócos, kuszált, esetleg még rosszkedvű
bévű, kívű:	belül, kívül, Törúd még kívű-bévű!
bibi, bibis:	sebes, gyermekeknek mondták
birizgáll, birizgat	piszkál, " Haggyá' má', nē birizgájj! "
	fejecske, gyermeknek mondták: mēgpuszikállom a kis bocádot, más kicsinyítők: bibis lett a lábikód, kezecskéd, észikéjj egy kis kényerkét, aztán aluszikájj kicsinkóm.
boca (buci):	
bóházás*:	játék; pilinckézés
bordél:	rendetlenség
botúll:	faágakat fölnyes (" botúllófűrész ")
<u>bögű:</u>	bögöly
bökékúll:	öklendezik
böszmett:	komor, haragos
bricska:	könnyű hintó; homokfutó
buckó:	bokacsont, esetleg más kiálló csont, Fáj a buckóm, mēgütöttem.
bugyelláris:	pénztárca
buggyad	megromlik az étel
buggyan	forni kezd a víz, zsír
bugyogó	(főleg női) nadrág

buri, buri! libahívogató

butyor	batyu
buzéráll:	piszkál, nem hagy neki békét
bügyöríszik	matat
bút	böjt
<u>búti boszorkány:</u>	böjti boszorkány, rusnya, kócos. Úgy nízú ki, minda bútiboszorkány - Úgy nézel ki, mint a böjti boszorkány.
búzlöget:	kelletlenül turkál az ételben
caplat:	sáros talajon, esetleg cuppogó lábbelivel, halad
cepe'ni, cepe'nyi:	cipelni
cigarétl*:	(így egy t-vel!) cigaretta
curukk! vagy curikk!	- hátrálóparancs lónak
curukkúll vagy curikkúll:	hátrál
család:	valakinek a gyereke. ("Hány családod van?")
Csálé!*:	Igásmarha, ökör balra kanyarodásának vezényszava, vagy ferde
csapva:	nem púpozva, nem búbozva (edényben, kosárban valami)
csészkere, sarabulló:	saraboló féle kapa, két kis keréssel, amit tolnak
csetresz:	kicsi dísz tárgyak, üvegcsék
csikmák:	metélttészta, mákos csikmák
csimpaszkodik:	lóg valakin, kapaszkodik valakire; főleg gyerek felnőtte főnévként: csép " csíphadaró " - csípűll : csépel, magot a növényből kiver, vagy kiveret cséppel vagy géppel. - Átvittebb értelemben: ver valakit, főleg, ha nem kézzel teszi
csíp:	
csipekédik:	szépiíti magát, Hugyann kicsipekédett!
csipszar:	gúnyosan kis növésű, fiatal, csipás
csonyi, (csoni) ne!	- malachívogató
csóré:	meztelen, kisgyerekekre mondják, " Csóré-bóré vaskandóré. Hídonn mënté', tyúkszart étté "
csosza, csoszinkó,	
csocsinkó:	stampedli, egy csosza pálinka
csóvány:	csalán
csömbőlíkés:	csomós, leginkább állatszőr
csömcsög:	hangutánzó és hangfestő szó. Valami nedves volta miatt cuppog.
csömi:	darázs
csömőcsing:	szemölcs
csöndír:	csendőr
csöndítnek:	haldoklónak vagy meghaltnak húzzák a lélekharangot
csördítt:	ostorral durrant. nyaka közé csördítt: ostorral keményen megüt
csörge	töpörtyű
csörmöle*:	kedveskedő kifejezés, főleg kisgyerekekre: " te kis csörmöle! "
csörögéfánk	forgácsfánk
csuszkoráll:	csúszkál a jégen. A gyerekek aVida tón csuszkorátok. Csuszkorát sikosítottak: hosszú csuszkorálló helet kisíkosítottak. Akinek vót a csizmájo ta'pán vas, karézott - karéjozott vele. Csinátok maguknak fakorcsolyát is. A állire drótot erősítették.
csuszpejz:	babfőzelék, főzelék

Csallóköz-Csicsói tájszavak

3/13

csuvikk, csuvikkúl,	
halálmadár:	kuvik bagoly, kuvikkol, vést, rossz hírt mond
csúcse:	sarka valaminek, vánkos csúcse
	folyékony vagy pépes anyag kinyomódik a nálánál sűrűbb anyag közül,
csücsörög:	csücsörög a víre - vére
csünt:	növésben elmaradt
derce, dercés:	apró szilárd részecske a pépszerű anyagban. Ilyen anyag
dödölle:	derelye
dönt:	önt (kidönti a vizet)
dózs:	zajos beszélgetés
dózsúll:	többedmagával hangosan beszél
düdörög:	csöndesen, meghitten beszélget
dúll, dúnyi:	dől, dőlni
e'babráll:	soká matat valamivel; elront valamit
e'gyúr:	eltapos, elgázol (ember a bogarat, autó a gyalogost)
e'gyügúll:	álmoságtól, italtól figyelmetlenné, nehézfejűvé válik
ëhun-ë!	itt ni!
elegy-belegy	össze-vissza, rendetlen, pl. munka, vagy akár beszéd
elemezne:	igen rosszul, nyomorúságosan, rendetlenül öltözött
eltér	elfér, ippen eltér ide a szekriny
	mondta a távozó vendég. A háziak válasza rá: Kísza engedelëm. - Kész az engedelem. Ezt a szép búcsúzkodást sem mondják már.
Engedelmet*:	
epër:	szamóca
eriggy, többesben: ertëk!	- menj, eredj, menjetek!
	ismét, megint, Esmét csak úgy jártom, mind múltkor. Ide esmég a másik kípét fössük .
esmént, esmég	
e'sója magát*:	pl. néhány lépés után már nem annyira fáj az ember lába
Estvány*, Istvány,	
Kálmány:	István, Kálmán
é'tyúk*:	éhes tyúk , "lesi, minda é'tyúk a taknyot"
féhaj:	félszer
fékötő, fíkötő*:	főkötő
ferheléz:	korhol, szid, megró. Haszná't neki a ferhelézis, mëgtanú'ta a leckét.
fesúll:	elenged a varrás, szétnyílik a ruha, feslik, E'fesútt a nadrág a üllepinn
figura*:	a kivetett agyagtéglát figurába rakták, úgy szárították a napon
firhang:	ablakfüggöny
fírész, fírészúll:	fűrész, fűrészrel
fonyacsík*:	kukorica hüvők bú font fonyás
	földek, határ. – Még egyszer is többes számba lehetett tenni:
fódek:	"fódekékënn körösztü"
	fölmérged, méregzsák, "Ez a Arany olyan hörtyönförtü asszony, hama föhörtüen"
föhörtüen, hörtyönförtü	
föháborodik a gyomra:	hányingere van
fölostököm*,	reggeli, reggelizik , "Öt török, öt görög örökös örömök között tököt
fölostökömözik*:	fölostökömözött"

Csallóköz-Csicsói tájszavak

4/13

főpucúll:	fáról az alsóbb ágakat levagdossa
förgeteg	nagy, viharos felhő, viharos, szél, vihar, "Nízzíték, micsoda förgeteg gyün a rohatt szöglet felú!"
förmed, förmett, e'förmed, ráförmed, förmeteg	haragosan rászól, csúnya, haragos, elgennyesedik, csúnyaság, "Ráförmettem, hogy mennyén e' orvoshó', mer e'förmett a seb a lábán. Förmertt kípet vágott. Te förmeteg! "
früstök, früstük*:	reggeli
fundáll, kifundáll:	ügyesen kitervel valamit, No, ezt jó' kifundá'tod!" főleg rossz értelemben
fuszekli:	zokni
fúha! Fíha!	csodálkozás, meglepetés, esetleg elismerés kifejezése
galiba:	probléma, baj
galibáz:	útban van
ganci:	régies étel; olyanféle halmazállapotú, mint a császármorzsa
gëbulás:	nem egészséges, beteges
gëlészta:	giliszta
gëriný:	görény
gímbëredik:	gémberedik
gólyanéni, asszonyság:	bábasszony, és megszólítása: asszonyság : Gyűjjon gyorsan asszonyság, mer má mingyá mëgszül (lebabádzik) a feleségem!
gornyatt, gornyadozik:	beteges testtartású, betegen összehúzza magát
göbülös*:	szarvasmarhát (göböly) ëtető szógalegíny. "Nëm hitted e' babám, hogy göbülös vagyok. Majd e' hiszëd babám, ha ëtetni fogok. Lazsnak kötíny elöttem, abrakot nëm kevertem, nyomja a vállom a füles."
göcsörtös:	csomós, egyenetlen (pl. bot)
görhöny:	kukoricalisztből süttött lepény
göthös	beteg
grabanc:	öltözet, E'kapoma grabancodat! - elkapom a grabancodat! fenyegetés
grádics:	létra, lépcső
gramanc:	apró holmi széthányva, szétdobálva. Mi ez a sok gramanc itt szíthányvo?
<u>gubacs:</u>	nálunk a gesztenye termése, a gubacs jelentése eredetileg más
gugyorodik:	guggol, összehúzza, begörbíti magát
gúnya:	ruha, öltözet Csönd lëgyën abba a rossz gúnyábo!
gyerëk:	fiú
gyija!	indítószó lónak
gyökér:	petrezselyem gyökér is lehet
gyöngyörget:	kímél, félretesz
gyüge:	állapotszerűen ügyetlen
gyünni:	jönni, ragozása: ën gyüvök, të gyüössz, ú gyün, mink gyüvünk, tik gyüöttök, úk gyünnëk, "Tessík gyünni-mënni, és nëm ënni." Gyüjjík má' ide kend!
gyürke	kenyér vége, csücske
hajdë!:	indulás!

Csallóköz-Csicsói tájszavak

5/13

hajma:	hagyma
hajsz!*:	lgásmarha, ökör jobbra kanyarodásának vezényszava
haluska:	galuska
<u>ham:</u>	lápos terület, lásd hany, hanság
	gabona ömlesztett tárolására deszkából készült nagyobb méretű
hambár:	"szuszák", hambár
hangyálok:	hangyák
harakúll:	köszörüli a torkát
hárít, hárigat:	gereblyéz, vagy kezével eltol
hëgyëtt:	fölötte, rajta
hentëreg:	holmi gazdátlanul hányódik. Kinek a plajbásszo hentëreg itt?
hentërgő*	mezőgazdaságban használatos henger
hëpciás, hëpciáskodik	kötekedő, kötekedik. Mit hëpciáskocc, mingyá megcsaplak!
hërdáll	elkótyavetyél
	megszédülve lépeget, lábatlankodik, elesik. Mit herebódász elöttem?
herebódázik	Mëny a utambú! -Mit kóvályogsz elöttem? Menj az utamból!
híll, hínya, híjja	hív, hívni, hívja (de híjja van - hiányzik belőle)
himpër	málna
	kézzel vagy valamilyen szerszámmal maga felé húzigál valamit, hírgálló
hírgál	gereble - nagybögő - szénagyűjtő nagy gereblye
hirinna	hintá, hirinna-parinna , hintázás közben mondják
hó! hóha!	megállító vezényszó igavonó marhának
honkorodik:	alkonyodik
hosszi	hosszú
hozzád!*:	ló balrakanyarodásának vezényszava
hó! hõha!	megállító vezényszó lónak
hõle*	rostáláskor az értékes anyag tetejére feljövõ értéktelen, könnyû rész
hõmbõlõg	gurul, esetleg hõmpõlyõg
hõrõget	hangosan és mérgesen kiabál
hõtyõg	felelõtlenül elkotyog valamit
hummi, himmi-hummi	holmi
hun	hol
hunyó	az ipi-apacs játék egyik szereplõje
hurumáll	kíméletlenül hurcol ide-oda, húzkod, koptat
húzentrógli	nadrágtartó
hüccs (disznó)!	disznó kergetése
igenyës	egyenes
	nálunk nem pásztortáska, hanem a bûdös bûrök. "Íllëk-ë, halok-ë,
íllëk-halok virág	koporsóba szállok-ë? "
íltëm gyászo	éltem gyásza, szidás. Haggyá të íltëm gyászo!
innencsõ	innensõ, ez a közelebbi. Në onnít vëdd e, hanëm a innencsõt!
ipëredik	fejlõdik, nõ
ispotály	kórház
ítülõdik	eszi magát, rágódik valami gondon (ételõdik)

Csallóköz-Csicsói tájszavak

6/13

ízík	takarmányból, kukoricaszárból meghagyott, lerágott rész, kóróízík
kacabajka*	hosszú ujjú női blúz
kacska	nyomorék, kacskakezű , "Në csúfulógyík kend, mer kendnek is kacska a két újja - hibás a két újja!"
kácso	kacsa
kajdász (-ik)	kiabál "Süketék vattok, vagy a fületéken ütök? Kajdászúhat a zembër, nëm hajjátok." Ragozása: kajdászok, kajdászú (-sz), kajdász (-ik), kajdászúllunk, kajdászúttok, kajdászúnak
kajmó	görbe, horgas végű bot vagy rúd, kajmós bot.
kámpicsorodik	kiül az arcára az elkeseredés
kánno	kanna
karé	kétkerekű, többnyire ember vontatta "jármű"
karika	a konyhai tűzhely " platnyi "-jának leszedhető része
karistúll	nem kímélve használ, karcol
kaszli, kasznyi	kisszekrény, esetleg fiókos szekrény, de inkább ajtós
kászúllódik	vontatottan készülődik
kecmerög	nehézkesen feláll, Soká kászúllódott, de vígre osztán főkecmergött.
këkk	rátarti Ennek a lëánynok igën kek a járásó.
kelís	kelés
kënyér	kenyér
kërrög	egyenetlen, hangos zajjal működik
keszkenyő*, keszkendő*	kendő
kibabráll	rosszindulatúan " kitúl-kitú ", kitol valakivel
kibli vagy kübli	vödör
kicsinkó, kicsinykó	kisgyerek kedveskedő megszólítása
kicsiny	kicsi
kicsipekëdik, kicsípi magát	kicsinosítja magát
kidönt	folyadékot, szemcsés anyagot kiönt
kimënyúll	kificamodik
kímíny	kémény
kínytelenkëdik	maga se tudja, mit csináljon
kinyúvi	kitépi, pl. lent vagy kendert gyökerestől
kisefa*	hámfa
kíső	késő, külső, Kíső este vót, mire vígezteka begyújtisse' a Kíső-Kúső rítënn.
kisöregkés	kis méretű konyhakés
kiszúll	készülődik
klattyog	zajt adva lötyög, klattyogó - belépő cipő
kóbász, újabban kalbász	kolbász
kocogat	bekopog
kocsikas*	vesszőből font betét a szekérben.
kofernyál	turkál, keverget, " në kofërnnyád az ítejt "
kolobicska	roller
kommogat	lassan eszeget
kóró	kukoricaszár
kórságos	rosszindulatúan csintalan

Csallóköz-Csicsói tájszavak

7/13

kóstáll, mennyit kóstáll?	mennyibe kerül?
koszrog	lötyögő lábbelijét a földön zajosan húzva megy
kotyogtat	megráz (pl. kulacsot), hogy hallja van-e benne folyadék
kő, köll	kell
kölönc	kolonc
körösz	kereszt
köröszös	kepékbe rakott kévés gabona
köröszű-kasú	keresztül-kasul
körtí	körte
kötíny, kétíny, fíkétíny	kötény, félkötény
köttís	csíramálé, csiripiszli
kövéc	kavics
krakedli	szénsavas üdítőital, málna, csattosüvegbe árúták- csatos üvegben árulták
krédenc	kredenc, konyhaszekrény
kúdús, kódís	koldus, "Így járnak a kúdús/kódís táncot, istiglinc!" (istiglinc: madár)
Kúdúskáso, abákáso	abálébú disznóvérrel, rizzsel vagy árpakásával főzött étel
kukas	kakas
kuksúll	csöndben meghúzódik, guggol
kuncsorog	kéreget
kupertá	koperta, boríték
kurvabab	nagyszemű bab
kuszpitúll	piszkol, "Te szutymik, jó' e' kuszpitúdad a ruhád!"
kútyász	keresgél, kajtat
kű	kő
lábicskázás*:	háradéknak kigereblyével az ember lábához kéveformára való rendezése
lábító:	faállvány, kis híd-stég a patak, kanális, tó- örviny -örvény, tó szílin -szélén, ahun átok -ahol álltak a asszonyok, patéllófávó* hosszúlábú mosóasztalon patéllúták -verték, mosták a ruhát
lábokásájo	lábikrája
lajbi*, lejbi*	zakó
lajtorja	létra
lappog	lassan, nagyokat lépve ballag
legínyvirág	nem zínea-vasrózsa
lendék	bükköny
lenyúz	lehorzsol ("elestem és jó lenyúztama térgyem")
levesës	sok leve van
leveszekedik	vigyázatlansága miatt leesik valahonnan
libavirág	százsorszép
lik	lyuk
lililili! buri-buri-buri!	Libahívogató
lóhere	lucerna
lötyöget	folyadékot edényből vigyázatlanul kilocsol
lucërna	lóhere

Csallóköz-Csicsói tájszavak

8/13

lüttyő	ügyetlen, gyarló, kicsit gyüge
lüttyög	kacsázva megy
mácsonya, régebbi kifejezéssel gurdony*	szúrós gyomnövény, acat
maga dögibe	külső behatás, erőszak nélkül (pusztul el)
mámo	ma
mán*, má	már, emmán penig így van : ez már pedig (bizony) így van
mándli	kabát
maródi	beteg
Mártha*	mindig következetesen h-val mondták
másikféle	a leves után fogyasztott második fogás
masina	cséplőgép, varrógép, vetőgép, de tűzhely és kovakő is
masinázás	cséplés
mázso	nagyobb mérleg; mint súlyegység: métermázsa
még van csikkadva	rendetlenkedik, nem bír magával
mégereszkedik	a levegő páratartalmától csekély fokban megnedvesedik, kiengedi a levét
méghálál*	meghál, éjjelre marad, nem elírás, megduplázták a végét
mégpacskúll	gyöngéden megcsapkod pl. gyerék fenekit
mégposvad	gyümölcs vagy egyéb termés megrothad
mégveszekedik	tönkremegy, elpusztul
ménkú	mennykő, villám. - Mi a ménkú! csodálkozás kifejezése
mereszkedik	nyújtózkodik, fekszik (csúnyán)
mesterke*	hímzési technika, máshol subrika, már nem ismerik ezt a hímzést
mezën	hol, merre, mely tájon
miján	miatt
mind	mint
mór, mórház	újabbán, agyag, vályog, régebben inkább válogházoknak hítták
ne ë!	nesze! Ne ë, itt van egy pogácsó! Jaj, de hun észëm mëg? Gugyoroggy le a ker alá, minha szarná, ëdd mëg!: Rendetlen gyerekversike.
në röste'je	ne legyen rest
nekije	neki. Van nekije szeretője. A szerető legtöbbször udvarló volt, nem szexuális partner!
nëm mész ki?! nëm mész, kutya?!	kutya kergetése
nëm takarodsz?!	szintén kutyakergető
níjja!	nézz oda! nézd a!
nízze mëg a zembër!	méltatlankodás kifejezése
nohát!	elismerő csodálkozás kifejezése
nyalábúll	átölel
nyámnyila	ügyetlen
nyámolog, nyammog	kibírhatatlanul lassan csinál valamit, pl. így eszik
nyanya, öregnyanya	édesanya, nagyanya megszólítása, már csak elvétve szólíttatja magát néhány nagymama, pl. az én anyám az unokáival
nyarvog, vagy nyervog	gyerek indokolatlanul követelőzik, nyafog

Csallóköz-Csicsói tájszavak

9/13

nyíves, nyúves	földigilisza, gyümölcskukac; kukacos
nyóll, nyő	növekszik, Nyójj nagyra gyerekém!
nyúgodjon	meghaltat emlegetve, annak neve elé kerülő kifejezés (pl. "nyúgodjon Géza szokta mondanni! ")
ókularé	szemüveg
óma	alma
ómárium	almárium
oskola	iskola
ozsonna	uzsonna
öregfejsze	nagyfejsze
öregkés	nagykés
öregszemű óvasó	nagyobb szemű rózsafűzér
öregújj	nagyujj, hüvelykujj
pacski	cigarettszikk
pacsmagúll	totojázik
pámpál, pámpikál, pámpa	fél lábon ugrál, sántikál, ugróiskola: " Pám-pám paripám, tüzes a pipám. "
panda* , panda'bo temetés	üreg, padmaly, padmalyba temetés
pantallíros * vitíz, katona	mifelénk afféle garabonciás vándor volt nálunk nem torta, hanem papsapka formára hajtogatott túróval töltött
papsipka	bukti –bukta
pepe	sütemény, sülttészta, kalács, lepény
petrezsír	petrezselyem
piha!	utálkozás kifejezése
pihák	"cigányút". "pihákjába mēnt valami, azér köhög"
pihákull	nehezen lélegzik
pikét	jól látható hely, rossz értelemben használták. Kirakta a szennyesit a pikétre.
pilisz, pilisznyēs	penész, penészes
pimpimpalé	gyermekláncfű, pitypang („ pimpimpalé zsugoroggy össze ” – gyermekmondóka)
pi-pi-pi!	csibe, ill. tyúkhívogató
pitykú, pityküvezís	játék agyaggolyó, játék
píz	pénz
platnyi	a konyhai tűzhely öntöttvas sík felülete
pocik	egér
pócik	"csikósporhelt" magasabb, sütő fölötti része, házfal magasított alja
polēs	kelkáposzta, kelkáposzta főzelék
pompos	kelt tészta, cipó
pöccett	megduzzadt, némileg megdagadt
pöckülődik	kötekedik, Nē pöckülöggy, mer e'náspángúllak! :Ne pöckölődj-kötekedj, mert elnászpángollak! " Julis velem nē pocitázz! (packázz- pöckülődj) Három falunn hoztalak átt. "
pöhú	pehely
pőre	gyengén öltözött

Csallóköz-Csicsói tájszavak

10/13

pózs* , pózsülís*	vastagabb vesszőből kötött nyaláb, ezzel verték körbe a vizek partját, mert főleg a futóhomok miatt veszélyes volt a megközelítésük, lásd még Erdészeti lapok, 1873, április - 14.oldal
prés, préshurka	disznósajt
pricsészadrág	csizmanadrág
pruszlik, prucka	mellény
pufajka	meleg kabát
puhúsapka	prémes kucsma
purhás	korhadófélben lévő, vagy már korhadt, főleg fa
puruttya	igen csúnya Micsoda éggy puruttya nípsíg lakik itt! - Milyen csúnya-rossz népség lakik itt! Puruttya szájjo van nekije. - Csúnya szája van neki. Méltatlankodás
rapsic	orvadász, orvhalász
rékas	mosogatnivaló edény
rendfa	a megölt megmosott disznót húzzák fel rá, itt darabolják fel
rentyűll	valakit a háta mögött rosszindulatúan szid
rëtéráll	iszkol
retymek	rendetlenség, lim-lom. Takarícsd e' ezt a retymekét!
reznek	eleven, ma úgy mondanánk, hiperaktív, kisgyermekre mondják. Eredeti jelentése madár.
ribilió	rendetlenség, káosz
rípúll	tönkretevő módon, kíméletlenül bánik valamivel
rizsa	rizs
rohatt szöglet	rohadt szöglet, délnyugat, ahonnan a viharok jönnek
rokk*, gérokk*	kabát
röhencs	okkal-ok nélkül vihogó
rózombók	rokon, inkább távolabbi
rútság	genny
rúzsom	pásztorok, kanászok járandósága karácsonykor. A gazdáktól kalácsot, kenyeret, bort, szalonnát, kolbászt, hurkát kaptak. Elgyütt a rúzsomér. Viszi a rúzsomot. Később gúnyos értelemben mondták. A látogatókra, akik jól megpakolva távoztak. Inkább a vendéglátók szomszédjai mondták, akik ezt látták.
saggyás	kis, fiatal erdő
sajtár	tejesevény
sámli, zsámli, sámedli	zsámoly
sedre, sedre-bedre	szeleburdi, hebehurgya
sézlony	heverő
sicc macska!	macskakergető
sifonér	ruhásszekrény
síó	zsurló, mezei zsurló
silbakúll	álldogáll, várakozik
sipka	sapka
sipog	csipog, sipító hangon panaszkodik
sparhelt, sparheld	tűzhely
srót	dara; srótulló daráló

Csallóköz-Csicsói tájszavak

11/13

stélázi	polc
stokedli	hokedli
sublót, sublód	fiókos szekrény
sufli	fiók
sufni	fából tákolt kamraféleség
súgó víz	még éppen nem forrásban levő víz hét súgóva' , hét foróva' köll mosnyi, akkó mongyaa tetü a bóhánok, alighanem szapúnak - hét súgóval, hét foróval (vízzel) kell mosni. Akkor mondja a tetű a bolhának, alighanem szapulnak.
suny	bújócskázáskor a hunyó teszi. Egyébként az, akinek "vaj van a fején" és ezért sumákol
sunnyog	osonva megy
sústya*	kukoricacsuhé
sürükóró	csalamádé kukorica, silókukorica
szapúll	szapul, mos, de van olyan értelme, hogy szid; Süt a Kati, mesze' is. Ha akar, há'-hát, szapúll is. (mindenbe belekap, süt, meszel, szapul)
szęcsku	szöcske
szėdekülődik	indulni készül, elindul
szėdėr	az eperfa termése
szėnvonyó*	kemencéből ezzel húzták ki a parazsat
szėrha	nádtető, szėrhaajja -ereszalja, szėrházik nádtetőt készít, javít
szertesíg	rendetlenség.
szírú	szérú, vagy szélén, szélről - szílin : szírú-szírú angyal, középpet a csipszar
szíva	szilva
szlopáll	(nem szépen) iszik
szőkte'II, szőkik	ritka csöppekben esik
szuktėros	szűk, " szuktėros ez a bejárot "
szúláng, szúla,	gyomnövény, szulák (folyondár)
szúr	bök (pl. a tarló)
szutyák, szutyákúll:	pipa, pipázik
szutymik	maszatos, piszkos, kovácsokra mondták gyakran
takargat	őrizget valamit
takart, esetleg takartós	töltött káposzta
káposzta	
tángáll	támogat, segít, de lehet eltángáll - elver
tapicskúll	tenyérrrel, kanállal, lapáttal stb. ütögetve a felületet elsimítja, vagy vízben lábbal toporog
tápiszkodik	lustán feláll
tata, nagy tata	édesapa, nagyapa megszólítása
tė, tėfű*	tej, tejfel
tehėnkėdik	elterülve lustálkodik
tekenő	teknő
tellėget	széles mozdulatokkal integet
tėnta*	tinta

Csallóköz-Csicsói tájszavak

12/13

tepsi	tepsi
tégye	térde
tégye'll; térdepúll	térdel
tík*	tyúk
tislér	asztalos
tívő*	görbe vasrúd, amivel betették-becsukták a kemence ajtaját
tokmányos tarisznya	Benne volt a tokmány , a kaszakú , a kalapács és az üllő.
toportyán fíreg, topolcsán fíreg	toportyán, réti farkas Nyanya meséd e', hugyan vót a toportyán fíregke' mēga ökrökke' . Emmá igen rígen törtínt: A Farkasfődön mégtámottáka topolcsánok a ökrös szekeret. Kifogtak éggy ökröt. Azza' visszamarattaka farkasok. éccēr csak hazagyütta ökör. A ökör erős állot, agyon rugda'ta a topolcsánokat.
totolászik	totojászik, matat, sokáig készülődik.
töszlök, töszlökű mēgy	csoszogó, mafla
tótike	fából készült tölcsér, a bor hordóba töltéséhez
tráncportáll	indulni, menni késztet
trancsíroz, trancsírúll	feldarabol
trappúll	kocog, üget
trüsszent, trüsszög	tüsszent, tüsszög
tuló*	pótlagy, reggel az ágy alá tolták
turha	slejm
tüled!	jobbratartás vezényszava lónak
túlemtaszigálló*	krumplinudli
úritök	sütőtök
ustor	ostor
ú, út, útet- rámutatás, itet:	ő, őt. Úa hibás, út-útet büntessíték. Hugyann híjják itet?
úk, úket, iket:	ők, őket, mink: mi, tik, sőt! tikték, tiktéket: ti, titeket
ümög, üng:	férfiing
vajling:	tál
varnyú:	varjú
Vasz maxt? Habige zakt!:	Mit csinálsz? Mondd meg nekem? Tréfásan mondták
vella, vasvella:	villa, vasvilla
verőce*:	kertkapu, nagyon régen használták ezt a kifejezést
vërse, vörse:	varsa, halászszerszám
vesztit érzi:	indokolatlanul és szertelenül jókedve van Nēm bír magávó, mēg van csikkadva, vesztit érzi!
vicsorog:	vigyorog
vidravas:	csapda, csapóvas
viganó*:	alsószoknya
vindú, ritkábban vindül:	zsírosbödön, köznyelvileg vendely, alig ismert szó
vonyó, tűzvonyó*:	hosszú rúd, ami mindig a kút mellett állt, tűz esetén pl. kukoricacsuhét kötöttek rá és ezzel próbálták lehárigatni a szērhatetőrú a tüzet
vonyogó:	horgas szerszám; szalmát, takarmányt húztak ki vele a kazal oldalából

Csallóköz-Csicsói tájszavak

13/13

vőfíny:	vőfély
vörhönyegés:	vöröses
zargat:	zavar
zuháll:	(kézzel) alaposan elpáhol
zsömlíkés, semlíkés	lapos, nádas, vizenyős földdarab
zsinatúll:	zsvajog, lármás tömegbe csődülve, izgatottan vitázik